/01

Den 11. juni 2001 blev i sag nr. 54.532:

xxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Danica Pension, klager ved sin advokat over, at selskabet har nedsat invalideydelsen ved tab af arbejdsevne til halvdelen samt ophørt med at yde klageren præmiefritagelse med virkning fra den 1/4 2000.

Klagerens advokat gør gældende, at klageren stadig er berettiget til fuld invalideydelse og præmiefritagelse under henvisning til, at klagerens arbejdsevne også efter den 1/4 2000 er nedsat med mindst 2/3.

Klagerens advokat har i den forbindelse henvist til speciallægeerklæring af 26/7 1999, hvoraf bl.a. fremgår: "Konklusion Det drejer sig om en 31-årig kvinde, tidligere selvstændig kørelærer, der i forbindelse med arbejdet 03.09.93 på drog sig et whip-lash traume, da hun som passager i bil, der holdt stille for rødt lys, blev påkørt bagfra, mens hun bøjede sig ind forover for at beskytte eleven, der kørte bilen, da hun var klar over, at ulykken ville ske. Initialt nogen ømhed i nakken, men i løbet af nogle uger tiltagende smerter og hukommelse- og koncentrationsproblemer. Tilstanden har praktisk taget været uændret siden da med daglig hovedpine, koncentrations- og hukommelsesproblemer, hyppig svimmelhed, udtalt lysoverfølsomhed især i forbindelse med hovedpine, træthed, konstante nakkesmerter, paræstesier diffust ud i armene og siden 1996 har der intermitterende været følelse af kraftnedsættelse i hele venstre kropshalvdel (der er foretaget CTskanning af cerebrum, der ikke viser nogen abnormiteter). Generne bevir-

ker, at skadelidte ikke føler sig i stand til at klare noget arbejde og hun kan heller ikke klare rengøring hjemme. Er ophørt med forskellige fysiske træningsaktiviteter, udover svømning, der dog ikke lindrer smerterne. Har forsøgt fysioterapi intermitterende siden ulykken, sidst for et år siden. Ved den objektive undersøgelse påvises diffus ømhed svarende til samtlige cervikale processi spinosi og nakkefæster samt paravertebralmuskulatur og skulderågsmuskulatur bilateralt. Der er nedsat bevægelse i halshvirvelsøjlen til 45 grader i alle planer. Herudover påvises diffus let nedsat kraft i venstre over- og underekstremitet samt nedsat sensibilitet i hele venstre kropshalvdel. Der er ikke sket nogen ændring i skadelidtes tilstand siden jeg så hende i februar 1996 udover, at hun på det tidspunkt havde haft kortvarigt fjernhedstilfælde, som hun dog ikke har haft siden. Tilstanden må opfattes som værende stationær. Jeg finder dog nogen diskrepans mellem de mange klager og de forholdsvis sparsomme objektive fund. Man skulle derfor mene, at hun kunne klare et mindre nakkerygbelastende arbejde, omend på nedsat tid, men det har ikke været muligt for hende at gennemføre revalideringsforsøg på kontor med tilfredsstillende resultat. Det er derfor tvivlsomt, om hun vil kunne genoptage noget arbejde. Hun vil formentlig fortsat have behov for intermitterende fysioterapi mod nakke-skulderågsmuskulaturen, men herudover ikke behov for yderligere behandling. Diagnose /distorsio vertebrae cervicalis, sequelae (følger efter forstuvning i nakken)"

Klagerens advokat har endvidere henvist til lægeerklæring af 2/11 2000, hvoraf bl.a. fremgår: "Udtalelse vedrørende følger efter piskesmældslæsion (whip lash traume). 32-årig kvinde, som i 1993 udsættes for påkørsel bagfra, pådragede sig i forbindelse hermed whip lash traume. Efterfølgende vedvarende svære seqv. efter trafikulykken. M.E. har fortsat daglige gener og tilstanden har ikke ændret sig væsentligt gennem de sidste 4 år. Der er daglig hovedpine, nakkespænding/hovedpine strækkende sig fra midt på ryggen op i nakken og baghovede, betydelig forværring ved mindre fysisk anstrengelse, såsom løft af byrder over få kg, således er det ikke muligt for M.E. at varetage pleje og pasning af familiens børn, hvorfor familien har ansat en ung pige i huset. Mindre anstrengelser udløser betydelig hovedpine, som kun kan kouperes med gigtpræparater samt episodevis morfintabletter. I forbindelse med belastning optræder ligeledes svære svimmelhedstilfælde. Som følge af ovennævnte desuden væsentligt øget søvnbehov og øget behov for daglig aflastning og hvile. Idet tilstanden er uforanderlig gennem de sidste år, og der ikke umiddelbart er udsigt til betydelig bedring i tilstanden, må denne be-

tragtes som varig, ligeledes må man påregne en varig, betydelig nedsættelse af erhvervsevnen. Det er på det foreliggende helt usandsynligt, at M.E. vil kunne genoptage tidligere arbejde som kørerlærer. Med de daglige gener, samt forværring ved ringe belastning, skønnes arbejdsevnen i ethvert erhverv betydelig nedsat. Arbejdsevnen skønnes nedsat med mere end 2/3. Diagnose: whip lash seqv."

Det fremgår endvidere af sagens akter, at Retten i Århus ved dom af 21/4 1998 har vurderet klagerens erhvervsevnetab til 65 % efter erstatningsansvarsloven i forbindelse med behandlingen af en af klageren anlagt sag mod den ansvarlige modparts forsikringsselskab.

Af erklæring af 20/1 2000 fra Reva Århus fremgår bl.a.: "**Konklusion:** Skønt ME har været motiveret og villig til at komme i gang med et forløb på Reva-Århus, så vurderes det fra Reva Århus, jævnfør ovenstående, at resterhvervsevnen er så ubetydelig, at der ikke vil kunne findes et arbejde til ME hverken på ordinære- eller fleks vilkår. Det vurderes endvidere, at revalideringsmulighederne er udtømte."

Det fremgår i øvrigt af sagens akter, at klageren med virkning fra den 1/3 2000 har fået tilkendt forhøjet almindelig førtidspension. Ifølge klagerens advokat påtænkes denne afgørelse indbragt for domstolene med påstand om tilkendelse af mellemste førtidspension.

Selskabet har i skrivelse af 30/11 2000 bl.a. anført: " Hertil skal vi anføre, at vi fastholder, at M.E. ikke opfylder betingelserne for præmiefritagelse og hel udbetaling ved tab af arbejdsevne. Det er en betingelse herfor, at forsikredes arbejdsevne er nedsat til 1/3 eller mindre. Kriteriet kan sidestilles med tilkendelse af førtidspension, og det er derfor den generelle arbejdsevne, der er forsikret. Vi bemærker, at vi ikke på noget tidspunkt har gjort præmiefritagelse og udbetaling betinget af tilkendelse af offentlig førtidspension. Danica Pensions lægekonsulent vurderer fortsat, at den generelle arbejdsevne er nedsat til mellem 1/2 og 1/3, og denne vurdering bliver støttet af, at M.E. er tilkendt forhøjet almindelig førtidspension. Lægekonsulenten begrunder sin vurdering i de to speciallægeerklæringer fra overlæge P.D. foretaget henholdsvis den 26. februar 1996 og den 26. juli 1999. Det fremgår af P.D.'s konklusion fra juli 1999, at der ikke er sket en æn-

dring af M.E.'s tilstand siden den sidste undersøgelse i 1996. Lægekonsulenten vurderede dengang (i 1996), at den generelle arbejdsevne var nedsat til 1/2 eller mindre, fordi det af erklæringen fremgik, at der alene var tale om en kronisk påvirkning af muskler og led med smerter, og at der ikke var skadefølger i hjerne, rygmarv eller nerver. I 1999 vurderer vores lægekonsulent, at den generelle arbejdsevne er nedsat til mellem 1/2 og 1/3. Der er i denne vurdering lagt vægt på uoverensstemmelsen mellem de sparsomme objektive fund og de mange subjektive klager. Dertil kommer det lange forløb siden ulykken i 1993 og de deraf formindskede chancer for succesfuld tilbagevenden til arbejdsmarkedet."

Der er efterfølgende indhentet en ny speciallægeerklæring, hvoraf bl.a. fremgår: " Konklusion: På basis af ovenstående mener jeg, at man kan konkludere, at

1. skadelidte ved ulykken den 3. september 1993 pådrager sig en forvridning i halshvirvelsøjlen, der over årene er blevet forværret bl.a. i et forsøg på at opretholde sit erhverv, siden ved mange revalideringsmæssige tiltag (distorsio columnae cervicalis seclv.).

2. skadelidte har betydelige kognitive symptomer, der er opstået i tidsmæssig relation til ulykken. Dette skyldes hendes smertetilstand, da der ikke foreligger en hjernerystelse

3. tilstanden er stationær

4. der foreligger et betragteligt mén. Jeg vurderer, at ménet ikke er på under 15% jfr Arbejdsskadestyrelsens méntabel.

5. der foreligger et betydeligt erhvervsevnetab. Jeg er ikke enig i kommunens og statsamtets afgørelse af, at erhvervsevnetabet alene er på 50%, men må vurdere at det er på mindst 2/3 del i ethvert erhverv, jvf, bl.a. domsafsigelsen, hvor skadelidte bliver tilkendt en erstatning fra sit forsikringsselskab svarende til 2/3 dels invaliditet samt udtalelserne fra REVA-Århus, hvor man finder, at hun end ikke kan klare minimumsbetingelserne for et fleksjob og at man finder, at hun kun kan arbejde få timer om ugen."

Heroverfor har selskabet i skrivelse af 12/2 2001 anført: "Oplysningerne har været forelagt vores lægekonsulent, der vurderer, at der ikke er nye afgørende oplysninger vedrørende symptomer eller objektive fund, der i væsentlig grad adskiller sig fra tidligere lægelige oplysninger. Vi fastholder derfor vores tidligere vurdering af M.E.'s generelle arbejdsevne."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser: "**Varigt tab af arbejdsevne** ... Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder. ... **Bortfald af præmiebetaling** ... Forsikringstageren fritages for præmiebetalingen, hvis forsikredes evne til at erhverve en arbejdsindtægt som følge af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til 1/3 eller mindre af den arbejdsevne – bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed – der er normal for personer af samme alder og uddannelse i samme egn."

Nævnet udtaler:
Bortset fra, at klageren kun er tilkendt forhøjet almindelig førtidspension, finder nævnet efter en gennemgang af sagens akter – herunder de foreliggende lægeerklæringer og revalideringsbedømmelser – at klagerens generelle arbejdsevne må anses for varigt nedsat med mindst 2/3. Nævnet finder således, at selskabet uberettiget har ophørt med at udbetale fuld invalideydelse og yde præmiefritagelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klageren er berettiget til fuld invalideydelse og præmiefritagelse.

Marianne Højgaard Pedersen